

'NOVA MODA' U HAGU

Author: IWPR
ICTY

Pise Mirko Klarin (TU br. 235, 10-15. septembar 2001.)

Tako su, po prvi put u dosadasnjoj praksi, sudije optuzenima pružile sansu da se, eventualno, predomisle i tako tribunalu uštede sredstva i vreme, te da sebi, u zamenu za priznanje krivice, obezbede nešto blazu kaznu.

Sudije je, očito, na takav potez nagnala "nova moda" u Hagu: optuzeni na samom kraju sudjenja zaključuju sporazum sa tuzilastvom i, priznajući krivicu po nekim taktama optužnice, sticu pravo na smanjenje kazne.

"Sezonu" je otvorio Dragan Kolundzija, jedan od trojice optuzenih na sudjenju za zlocine u logoru Keraterm. Dana 4. septembra 2001 - neposredno pred pocetak dokaznog postupka odbrane - Kolundzija se neočekivano izjasnio da je kriv po tacki 3 optužnice, kojom se tereti za zlocin protiv covecnosti. Bio je to deo sporazuma koji su Kolundzija i njegovi branioci sklopili sa optužbom.

Sudsko vece je prihvatilo sporazum optužbe i odbrane. U zamenu za priznanje krivice, optužba je odustala od ostale cetiri tacke optužnice protiv Kolundzije. Strane su se, takodje, sporazumele da za Kolundziju zajednicki predloze kaznu koja nece biti kraca od 3 ni duza od 5 godina zatvora.

Prihvatajuci nagodbu, sudije su za pocetak oktobra zakazale raspravu na kojoj ce strane ukazivati na eventualne olaksavajuće ili otežavajuće okolnosti, od znacaja za odmeravanje kazne. Istovremeno, odredjen je i datum kada ce optužba i odbrana izneti završne reci na sudjenju preostaloj dvojici optuzenih za zlocine u Keratermu: Dusku Sikirici i Damiru Dosenu.

Medjutim, umesto završnih reci pocetkom oktobra, optužba i odbrana ce u sreu 19. septembra pred Sudskim vecem izneti nove zajednicke podneske koji se ticu Duska Sikirice i Damira Dosena.

Prema tim podnescima, zainteresovane strane su se dogovorile da ce dvojica optuzenih priznati krivicu po Tacki 3 optužnice - za progon na politickim, rasnim i verskim osnovama kao zlocin protiv covecnosti. Nakon sto Sudsko vece prihvati ovakvo priznavanje krivice, tuzilastvo ce povuci ostale teske optužbe protiv pomenute dvojice optuzenih.

Uz to ce tuzilac predloziti Sudskom vecu da Dusku Sikirici odredi kaznu ne manju od 10, i ne vecu od 17 godina, a Damiru Dosenu ne manju od pet, i ne vecu od sedam. Razlike u dogovorenim rasponima kazni odrazavaju razlike u ulogama koje su optuzeni igrali u logoru i zlocinima koji su obuhvaceni njihovim priznanjima.

Iako su obojica, kao i Kolundzija pre njih, priznali krivicu za progon Bosnjaka i Hrvata, u Sikiricinom slucaju to priznanje, osim opstih nehumanih uslova u logoru, obuhvata takodje ubistva i mucenja zatvorenika Keraterma koja on kao zapovednik logorskog obezbedjenja nije sprecio niti kaznio, pri cemu je u nekima od njih cak i licno ucestvovao.

Za razliku od Sikirice, Kolundziji i Dosenu uzeto je u obzir i to sto su, u pojedinim situacijama, pokusavali da zatocenike zastite od zlostavljanja koja su nad njima vrsili pijani vojnici, civili koji su posecivali logor ili pojedini sadisticki nastrojani strazari (Duca Knezevic i blizanci Nenad i Predrag Banovic su takodje optuzeni, ali se nalaze u bekstvu).

U izjavama koje su priključili svom podnesku, i Sikirica i Dosen navode da priznanja daju dobrovoljno, bez bilo kojeg pritiska, kao i da su svesni činjenice da Sudsko veće nije ograničeno preporukama za kažnjavanje, već im može izreći i znatno teže kazne, uključujući i doživotnu robiju.

Oni su očito ocenili da je ovakav rizik ipak prihvatljiviji i podnosljiviji od neizvesnosti u pogledu toga kako će sudije proceniti izvedene dokaze i odvagati njihovu individualnu odgovornost po svakoj od tačaka optužnice.

Zajednički podnesak također sadrži i jedan značajan podsticaj za sudije: tužilac i optuženici dogovorili su se da neće ulagati žalbe na presude koje će odrediti Sudsko veće, ukoliko se one budu kretale unutar dogovorenih okvira (između 10 i 17 godina za Sikiricu, i od pet do sedam godina za Dosena).

Ako već nisu uspjeli da uštede vreme i sredstva na samom sudjenju, uštede ih barem u žalbenim postupcima, koji inače mogu da potraju i više godina.

Sve to, također, znači i da će se brže osloboditi tri ćelije u Pritvorskoj jedinici UN, posto će osuđeni - čim presuda postane pravosnažna - biti upućeni na izdržavanje kazne u zatvore nekih od zemalja članica UN koje su tribunalu stavile na raspolaganje svoje zatvorske kapacitete.

Ostaje, međutim, pitanje: kakav je interes tužilaštva da prihvata ovakva, zakasnela priznanja krivice? U ovom slučaju, tužilaštvo dobija ne samo presudu o krivici, već i priznanje optuženih da su učestvovali u progonu nesrpskog stanovništva Prijedora na političkoj, rasnoj i verskoj osnovi, kao i da su u Keratermu vladali nehumani uslovi, te da su zatocnici bili podvrgnuti teroru, ubistvima, mučenjima i drugim oblicima zlostavljanja.

Time će tužiocu biti olaksan posao dokazivanja istih optužbi na sudjenjima Radoslavu Brđjaninu i generalu Momiru Taliću, u čijoj optužnici za genocid u Bosanskoj Krajini značajno mesto imaju i prijedorski logori, uključujući i Keraterm.

Stvaranje tih logora, kao i uslovi koji su u njima vladali u leto 1992, predstavljaju također i značajne stavke u optužnicama protiv "četvoroclane bande" sa Pala, koju čine politički i vojni lideri bosanskih Srba: Momčilo Krajišnik, Biljana Plavšić, Radovan Karadžić i Ratko Mladić.

Mada se u sporazumu o priznanju krivice takva mogućnost ne pominje, nije isključeno da bi se neko od trojice "pokajnika" iz Keraterma mogao pojaviti kao svedok optužbe na sudjenjima svojim nekadašnjim liderima i zapovednicima.

"Nova moda" u Hagu, dakle, nudi svakome po nešto: optuženima - izvestan popust u visini kazne; sudijama - uštedu u vremenu i sredstvima koja bi se morala uložiti u žalbeni postupak; tužiocima - presudjene i priznate činjenice za buduću, teže slučajeve; dok se svima u tribunalu - počev od Sudskih veka, preko Kancelarije Tužioca, pa zaključno sa Sekretarijatom i Pritvorskom jedinicom - rasciscava teren za velike izazove koji tek predstoje.

Mirko Klarin je viši urednik IWPR-a iz Haga

Focus: [Medunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/nova-moda-u-hagu>